

СПРЕЧУВАЊЕ НА ТРГОВИЈАТА СО ДЕЦА

Информативен материјал за родителите
за полесно да ги препознаат знаците и да спречат нивните
деца да не станат жртви на трговијата со луѓе

Финансирано
од Европската Унија и
Советот на Европа



EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE



CONSEIL DE L'EUROPE

Имплементирано
од Советот на Европа



МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАСТАВА - БУРОА ЗА РАЗВИТОК НА ОБРАЗОВАНИЕТО
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCËS - BYROJA E ZYVILLIMIT TE ARSIMIT
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE - BUREAU FOR DEVELOPMENT OF EDUCATION



Програмска канцеларија на Советот на Европа во Скопје
Деловен центар „Соравија“
Филип Втори Македонски 3
1000 Скопје
Тел.: +389 2 3 100 333

Website: <http://horizontal-facility-eu.coe.int>
E-mail: horizontal.facility@coe.int
[Facebook@jp.horizontal.facility](https://www.facebook.com/jp.horizontal.facility)
[Twitter@CoE_EU_HF](https://twitter.com/CoE_EU_HF)

Дозволена е репродукција на извадоци (до 500 збора), освен за комерцијални цели сè додека интегритетот на текстот е сочуван, извадокот не се користи во контекст, не се даваат нецелосни информации или генерално не се наведува читателот во погрешен правец во однос на природата, опсегот или содржината на текстот. Секогаш мора да се наведе изворниот текст на следниов начин, „© Советот на Европа, година на издавање“. Сите други барања во врска со репродукцијата/преводот на целиот или делови од документот, треба да се достават до Директоратот за комуникација, Совет на Европа (-67075 Strasbourg Cedex или publishing@coe.int).

© Совет на Европа, ноември 2021. Сите права се задржани. Правата на користење ги има Европската Унија под одредени услови.

Овој производ е изработен со финансиска поддршка на Европската унија и на Советот на Европа. Ставовите изразени овде во никој случај не може да се сметаат за одраз на официјалното мислење на која било од страните.

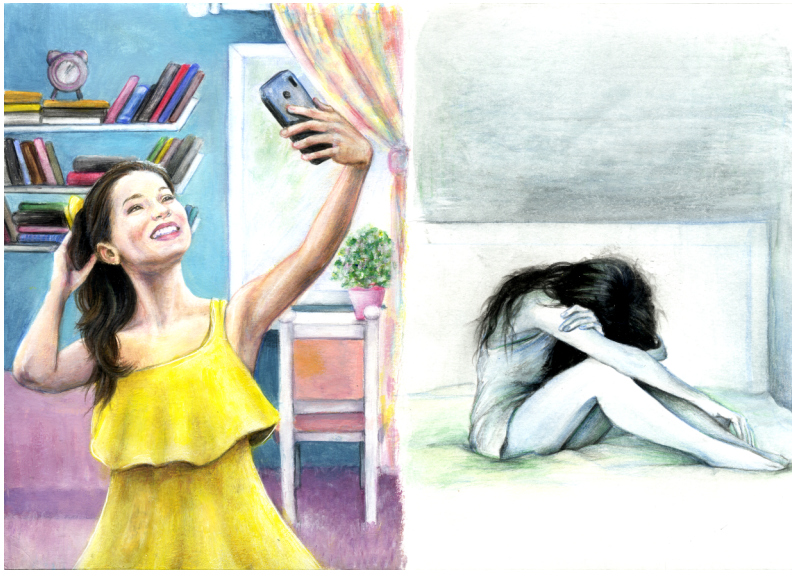
Трговијата со луѓе е глобален проблем кој се квалификува како кривично дело. Бидејќи станува збор за поробување на жртвите, трговијата со луѓе се смета за тежок облик на повреда на темелните човекови права, како што се правото на живот, на интегритет, на достоинство, на слобода, на слободен избор и движење, и на други права. Секој може да стане жртва на трговијата со луѓе: деца, жени, мажи, без оглед на нивната возраст, образование, потекло, државјанство, вера или етничка припадност.

* Под „дете“ се подразбира секое лице на возраст до 18 години, согласно дефиницијата од Конвенцијата за правата на детето на Обединетите Нации и Конвенцијата за дејствување против трговијата со луѓе на Советот на Европа.



Трговијата со деца подразбира експлоатација и злоупотреба на децата со кои се загрозува нивното физичко и психичко здравје и добросостојба, како и нивниот иден развој и образование. Се организира под надзор или контрола на лица кои имаат некаква материјална или друга корист од тоа.

Експлоатацијата е главната цел на трговијата со луѓе. Тоа подразбира: секаков облик на сексуална експлоатација, порнографија, присилна работа, домашно слугување, ропство или практики слични на ропство, присилно стапување во брак, противзаконско посвојување, питачење, земање на органи.



- Сексуалната експлоатација подразбира употреба на децата за проституција, за производство на порнографски материјали или за порнографски настап.
- Трудовата експлоатација подразбира употреба на децата за извршување на домашни задачи кои не се соодветни за нив, за питачење на улица или друга улична работа, за земјоделска работа, за фабричка работа, за градежна работа или за некоја друга опасна работа.

Трудовата експлоатација и сексуалната експлоатација ги лишуваат децата од нивното детство и соодветно образование, и ги осудуваат на живот во сиромаштија и потчинетост.

Трговците со луѓе ја злоупотребуваат ранливоста на детето. Децата може да бидат тргувани во сопствената земја (внатрешна трговија со луѓе), како и во друга земја (транснационална трговија со луѓе).

Трудовата експлоатација и сексуалната експлоатација се двата најчести облици на трговијата со луѓе.

Трудовата експлоатација и сексуалната експлоатација на децата може да се сметаат за најтежок облик на повреда на правата на децата, кои оставаат длабоки краткорочни и долгорочни последици по физичкото здравје, психичкиот развој и психосоцијалната добросостојба на децата.

Трудовата експлоатација и сексуалната експлоатација подразбираат употреба на сила или закани против децата, или употреба на положбата на доверба или зависност на децата кон некоја трета страна.



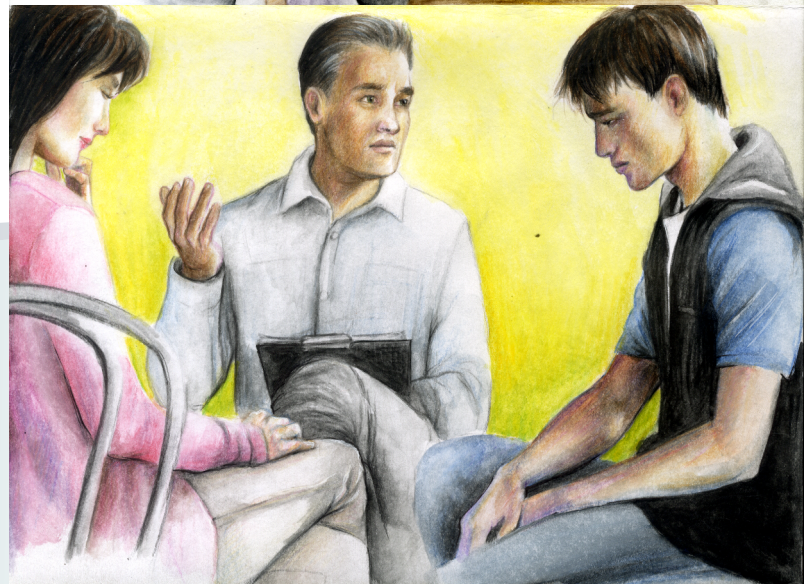
КАКО МОЖЕ ДЕЦАТА ДА СТАНАТ ЖРТВИ?

Децата може да бидат заведени, заблудени, привлечени преку лажни ветувања за подобар живот, да бидат киднапирани и присилени да работат или да бидат сексуално злоупотребени.

ЗА ШТО ТРЕБА ДА СТЕ СВЕСНИ, ЗА ВАШЕТО ДЕТЕ ДА НЕ СТАНЕТЕ ЖРТВА НА ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ?

Доколку забележите промени во однесувањето на детето, како што се:

- преминување од неочекувана смиреност во изразита возбуденост
- нетипично однесување за возраста на детето
- губење на интерес за училиштето, пријателите, активностите
- често доцнење од училиштето, или отсуствување од училиштето
- се појавуваат потешкотии во учењето, или му се влошуваат оценките
- не си ја пишува домашната задача
- никому не верува (дури ја губи и довербата во вас)
- не може да воспостави или да одржи пријателски односи со врсниците



- располага со пари коишто не ги добило од вас
- излегува од дома и се враќа во доцни часови
- се дружи со постари луѓе што не ги познавате
- под влијание е на постари луѓе
- одбива да одговара на прашања, или одговара со очигледно неточни информации
- покажува склоност кон ризично, опасно или незаконско однесување
- покажува насилно однесување

Доколку забележите:

- чести главоболки, болки во стомакот
- знаци на долготраен физички замор
- знаци на физичка злоупотреба (повреди, модринки по телото) за кои нема објаснување
- детето делува исплашено, збунето, нервозно, луто, многу срамежливо, депримирано
- детето пројавува осцилации во вниманието – расеаност
- детето избегнува разговор
- детето има отсутен поглед, дезориентирано е во времето и просторот

Доколку забележите дека вашето дете:

- минува долго време на компјутер или телефон

- користи друштвени мрежи со сомнителна содржини
- често зборува на телефон потајно, а кога ќе прашате со кого разговара, ве лаже
- споделува пораки, слики со непознати, сомнителни лица
- излегува со странци, непознати лица или деца доаѓаат кај вас дома
- се облекува несоодветно

ДОКОЛКУ ЗАБЕЛЕЖИТЕ НЕКОИ ОД ОВИЕ ЗНАЦИ:

Разговарајте со детето. Ако одбие да разговара или ви дава изговори (мора да учи, уморно е и сл.), повторете го вашето барање, и уверете го дека може да ви се довери. Доколку не се случи ништо, разговарајте со наставник, лекар, социјален работник. Смеслете стратегија како да му помогнете на детето.

Доколку сметате дека постојат знаци кои покажуваат дека детето е во опасна ситуација и може да стане жртва на трговија со деца, веднаш известете ја полицијата и консултирајте се со службите за заштита на децата.

На овој начин, со заеднички сили, ќе му помогнете на вашето дете и ќе го спасите да не стане жртва на трговијата со луѓе.

Програмска канцеларија на Советот на Европа во Скопје
Деловен центар „Соравија“
Филип Втори Македонски 3
1000 Скопје
Тел.: +389 2 3 100 333

Website: <http://horizontal-facility-eu.coe.int>
E-mail: horizontal.facility@coe.int
Facebook@[jp.horizontal.facility](https://www.facebook.com/jp.horizontal.facility)
Twitter@[CoE_EU_HF](https://twitter.com/CoE_EU_HF)

Советот на Европа е водечката организација за човекови права во Европа. Се состои од 47 земји членки, вклучувајќи ги и сите членки на Европската Унија. Сите земји членки на Советот на Европа ја потпишаа Европската конвенција за човековите права, договор наменет за заштита на човековите права, демократијата и владеењето на правото. Европскиот суд за човековите права го надгледува спроведувањето на Конвенцијата во земјите членки.

www.coe.int

Земјите членки на Европската Унија се решија да ги поврзат своите знаења, средства и судбини. Заедно, изградија простор на стабилност, демократија и одржлив развој, при тоа одржувајќи ги културната разноликост, толеранцијата и слободите на поединецот. Европската Унија е посветена на споделување на своите постигнувања и вредности со земјите и луѓето надвор од нејзините граници.

www.europa.eu

Финансирано
од Европската Унија и
Советот на Европа



Имплементирано
од Советот на Европа



МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА - БУРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
MINISTRELLA E ARSINETI DUE SCIENZE - BUREAU E SVILUPPOMENTE ARSINETI
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE - BUREAU FOR DEVELOPMENT OF EDUCATION



Овој производ е изработен со финансиска поддршка на Европската унија и на Советот на Европа. Ставовите изразени овде во никој случај не може да се сметаат за одраз на официјалното мислење на која било од страните.